

05.04.2013

Eesti Päevaleht

Tänavalapsest firmajuhiks. Lugu Alekseist ja neist, kes teda aitasid

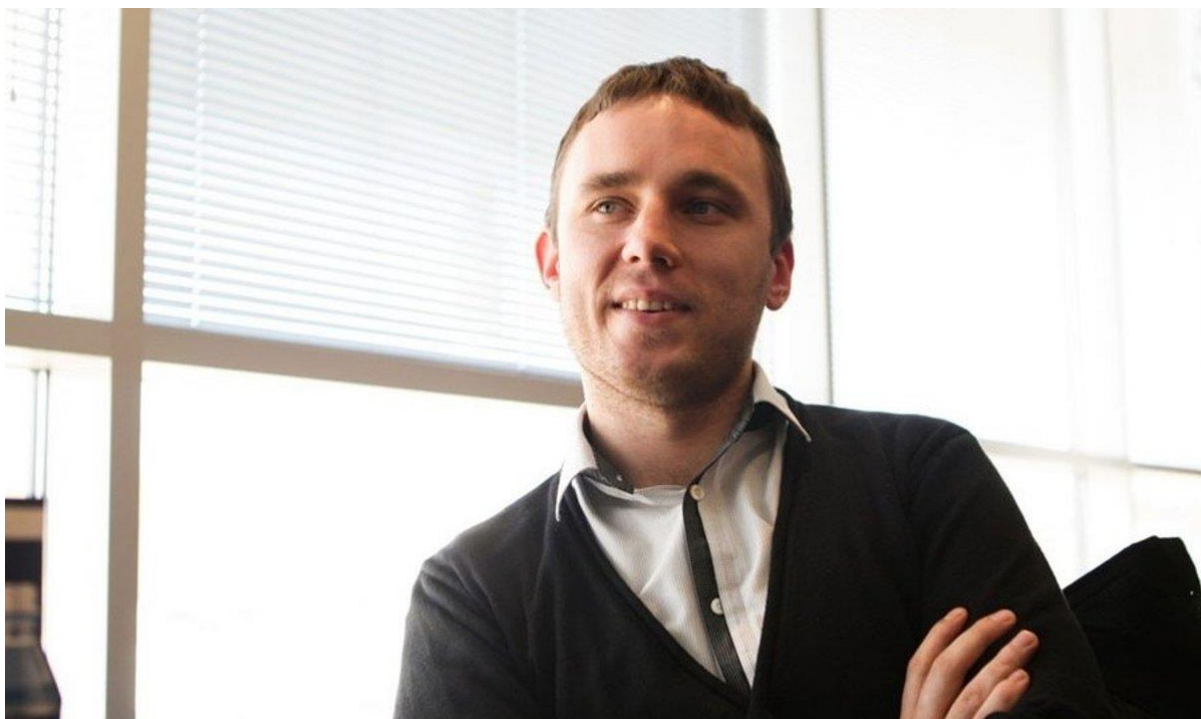
<https://epl.delfi.ee/artikkel/65923598/taismahus-tanavalapsest-firmajuhiks-lugu-alekseist-ja-neist-kes-teda-aitasid>

Peeteli kiriku inimesed hakkasid 12 aasta eest abistama tänaval elanud poissi, andsid talle süüa ja ulualust, saatsid ta kooli ja laagritesse. Nüüd on noormees suurfirma Norra esinduse juht.

[Kadri Ibrus](#)

[Reporter](#)

Aleksei Šišov

FOTO: PROMO

„Olin siis 10–11-aastane. Meil ei olnud kusagil elada. Otsisime pappkarpe, et päris tänava peal ei peaks magama, ja nendes elasimegi,“ nii alustab oma jutustust [Aleksei Šišov](#). 23-aastane edukas suurfirma Ecopress müügijuht, kes läheb mõne nädala pärast Norrasse juhtima firma sealset esindust.

„Olime venna ja sõbraga Sõle tänaval McDonald’i ees ja küsisime inimestelt raha. Küsisime ka Mati käest, kes oli seal Statoilis parasjagu. Ta ei andnud meile raha, vaid süüa. Läksime kõik koos Maci sööma ja saime tuttavaks.” See oli Aleksei elu saatuslik kohtumine. Mati on Mati Sinisaar, Peeteli kiriku sotsiaalkeskuse juht. Just mõni aasta tagasi olid nad alustanud kiriku juures tänavalastega töötamist. Alustati lihtsalt päevakeskusega, kus lapsed said kõhu täis süüa ja kus nendega tegelesid kasvatajad.

„Mati kutsus meid kohe endaga Norra suvelaagrisse, mida ta oli organiseerimas. Ma ei saanud aga laagrisse minna juba sellepärast, et mul polnud dokumente. Passi, mitte midagi ei olnud,” mäletab Aleksei. Kuid mida ta sai, oli minna Peeteli keskusse. Kõik tuli tasapisi. Kõigepealt dokumendid. Siis hakkas ta käima Peeteli päevakeskuses söömas.

„Mu isa kaotas 1990-ndatel töö, langes depressiooni ja hakkas jooma. Kõigepealt isa ja siis ka ema. Isa oli muidu ehitaja, ema kraanajuht,” ütleb Aleksei nüüd oma firma päikeselises kontoris seda kõike meenutades.

Koolis käia ei saanud

„Ma tegelikult alati tahtsin koolis käia ja hästi õppida. Aga mul lihtsalt ei olnud see võimalik,” räägib Aleksei. Nende kodus oli kokku neli last, kaks poissi ja kaks tüdrukut, Aleksei kõige noorem. Kuid ema ja isa joomine aina süvenes ning pärast viit–kuut aastat sellist elu oli olukord laste jaoks juba väljakannatamatu. „Ei olnud raha, ei olnud midagi süüa. Ma ei saanud kooli minna, sest kõht oli tühi kogu aeg. Ma ei saanud end pestagi kusagil. Klassikaaslased tegid nalja, näitasid näpuga. Elasime väikeses ühetoalises korteris Pelgurannas, enne seda veel pisemas Mustamäel. Seal oli selline ühiselamu tüüpi maja. Ema ja isa küll leidsid mingit tööd turul – müüjana ja laadijana –, aga ega seda raha ikka ei jätkunud.”

Nii hakkasidki päevad mööduma koolis käimise asemel hoopis tänaval raha ja toitu otsides. Kui Aleksei oleks pidanud kolmandasse klassi minema, veetis ta suurema osa ajast hoopis Stroomi rannas pudeleid korjates. „Seal käis palju inimesi joomas, saime palju pudeleid korjata. Terve päeva korjamise peale saadud rahast saime ühe korra süüa. Vahel saime nii palju raha, et andsime isegi vanematele!”

Aleksei märgib, et jah, õpetajad küll teadsid ja nägid seda kõike, kuid ega keegi ametlikust süsteemist midagi ette ei võtnud. „Ei olnud kedagi, kes oleks vastutanud. Kõik ütlesid, et nad ei saa midagi teha, et keegi teine asutus peab tegema.” Mitte ühte kordagi ei külastanud nende peret sotsiaaltöötaja. „Õpetajad said aru küll, et ma ei saa sealt kodust koolis käia, aga ega nemad ei saanud mulle ka korterit anda. See on rohkem süsteemi viga.”

Kodus oli selleks ajaks läinud ainult hullemaks. „Võlgade pärast tõsteti meid korterist välja. Siis vanemad kolisid Sitsi tänava ühte neist lagununud puumajadest. Ega seal eriti elada ei saanud.” Nii jäigi poiss koos teiste sama saatuselaste tänavale. „Otsisime papist karpe, et mitte päris tänaval olla. Oli enam-vähem soe, vähemalt suvel. Põhiliselt olime Kajaka turu juures, seal taga oli üks hoone, kus nad laadisid kaupu, seal oli palju karpe. Ei saa öelda, et me seal meeldisime kõikidele, aga vahel anti meile värsket leiba ka. Ja vahel töötasime, laadisime asju, ja saime selle eest süüa.”

Täis kõht on oluline

Aleksei ja Mati said kokku 2001. aasta suvel. Pärast suvist päevakeskuses käimist läks Aleksei Peetelisse elama. „Kui hakkasin päevakeskuses juba abi saama, sain aru, et mul on palju lihtsam koolis käia,” sõnab ta nüüd. „Seal sain süüa. See on nii oluline!” hüüatab Aleksei. „Sain riideid pesta, sain uusi riideid, sain duši all käia. Ei haisnud enam ega midagi. Sain korralikult magada.” Oluline.

„Ema sai ka aru, et kodus elades ei saa ma koolis käia. Alguses ta oli küll vastu. Eks tal oli ka raske mind lasta minna, sest ta on ema. Aga ta ikka lõpuks nõustus, sest sai aru, et mul on nii parem elada. Ema armastas mind väga.”

Aleksei arvates on väga motiveeriv ka Peeteli keskuse süsteem, et heade hinnete eest saavad lapsed natuke taskuraha. Seda aga tõesti ainult siis, kui hinded on head. „Mul olid väga head hinded!” naerab ta. Kuna kolmanda klassi õppetöös ta eriti osaleda ei saanud, pidi ta seda kordama. Pärast seda aga hinded paranesidki ja õppetöö jätkus edukalt ülikoolini. „Siis läks juba kõik superhästi. Mul tekkisid uued sõbrad, paljud need, kellega ma enne tülitseisin.”

Kohe esimestest päevadest alates panid Peeteli keskuse kasvatajad lapsed pikema jututa tööle. Osaleti kiriku remonditöodes, võeti asfalti üles, koristati, korjati prügi haljasaladel üle linna. „Töökasvatus on algusest peale olnud meil üks printsiipe,” räägib Mati Sinisaar. Teine oluline märksõna on seikluskasvatus. Iga suvi korraldatakse lastele laagreid sponsorite juurde Norrasse, kus käiakse matkamas ja tehakse tööd. Samuti on lastele Norras tekkinud oma n-ö tugiperekonnad, kelle juures nad suvitamas käivad. Nii ka Alekseile.

„Nii seal peres kui ka Peetelis on lapsele oluline, et sa tunned, et keegi hoolitseb sinu eest. Keegi tunneb huvi, kuidas sul koolis läheb, keegi selgitab sulle asju. Siis tekib motivatsioon – et ma ei taha neid inimesi alt vedada.”

2007. aastal surid Aleksei vanemad kuuajase vahega. Aleksei sõnul oli surma põhjuseks aastatepikkune joomine. Tema veidi vanem vend käis ka koos temaga Peeteli keskuses ja ka temal jätkus koolitee. Praegune karjäär pole nii hiilgav kui Alekseil, kuid ta saab hakkama. Kaks õde on vanemad.

Kui Aleksei tänaval elas, ta eesti keelt ei osanud. Nüüd räägib ta seda soravalt. Pärast põhikooli läks ta Lasnamäe mehaanikakooli ja sai lisaks keskkharidusele ka selgeks automehaaniku ameti. Pärast aastat palgateenimist astus Tallinna ülikooli pedagoogilisse seminarini noorsootööd õppima. Ülikoolis käimise tegi taas keeruliseks see, et kusagil ei olnud elada ja tuli leida raha elamiseks. „Siis ühel päeval helistati mulle Ecopressist. Neile oli silma jäänud minu ammu kirjutatud CV, kus ma märkisin ka oma norra keele oskuse. Nad kutsusid mind müügijuhiks Norra suunal.” Alguses oli raske otsustada – kas minna tööle või jätkata õpinguid. Telefoni otsa võeti Peeteli keskus. Peeti nõu. Tuli otsus tööle minna. „See oli võimalus saavutada midagi. Iseendale tõestada, et ma saan hästi hakkama.”

Töötegemine on oluline

Nüüd on Aleksei ise hakanud lastele laagreid korraldama ja käib nendega Norras kaasas. „Ta annab head eeskuju meie väikestele poistele. Poisid muidu niisama lihtsalt ei usu, et nemad võivad ka hariduse saada,” räägib Mati. „Nad ei usu iseendasse, kui nad ei näe, et see on võimalik. Tahan neile näidata, et elus saab hakkama, peab ainult natuke pingutama,” jätkab Aleksei. Samuti käib ta aeg-ajalt ikka Peeteli keskuses lastega aega veetmas ja neil külas.

„Oluline asi Peetelis on, et sulle antakse teada, et selleks et elada, peab tööd tegema,” kinnitas Aleksei. „Leian, et selliseid keskusi võiks rohkem olla. Ning kindlasti peab paremaks muutuma meie üldine laste abistamise süsteem. Tuleb hakata vastutust võtma.”

Toimiv mudel

Peeteli keskus aitab 70 last kuus

MTÜ Peeteli kiriku sotsiaalkeskuse inimesed on lapsi aidanud alates 1997. aastast. Ruumide puudumisel tehti kõigepealt tänavatööd: toidu, riiete, hügieenitarvete jms jagamine, väljasõidud ja piknikud. 1998. aastal avati laste päevakeskuse ruumid. Seal saavad lapsed sooja toitu, puhtaid riideid ja turvalises keskkonnas vaba aega veeta. Neile lisandusid ka ööbimisruumid, kuhu mahub u 20 last.

Kõik lapsed on keskkuses vanemate nõusolekul. Tingimus on, et nad peavad käima koolis. Ka vanematega tehakse koostööd, jagatakse toidupakke. Oluline erinevus riiklike lastekodudega ongi see: keegi ei lähe lapse ja tema pere vahele, ei ole mingit vanemlike õiguste vägivaldset äravõtmist. Ei ole sundi ega karistamist.

Kogu keskuse töö käib eraisikute ja firmade annetustest, mis tulevad üle 90% välismaalt, peamiselt Skandinaavia maadest. Aastatel 2000–2004 said nad toetust ka Tallinna linnavalitsuselt. Pärast seda ei ole tulnud mingit rahalist toetust ei linnalt ega riigilt. Seda põhjusel, et sellist MTÜ tegevusevormi ei kirjelda ükski olemasolev seadus. Sõnaliselt on samal ajal toetust palju jagatud.

Peeteli keskuse kaudu saab igas kuus toetust üle 70 lapse ja noore ning sama palju lapsi sai osaleda mullu ka suvelaagrites. N-õ vilistlasi, keda on toetatud vähemalt 3–4 aastat, on üle 160 lapse. Kui lisada ka toidu- ja humanitaarabi saavate perede lapsed, siis on toetust saanud laste arv tunduvalt suurem.